

Adventní rozjímání pro papežský dům – P. Raniero Cantalamessa

Vatikán, 8. prosince, 2003 (Zenit.org) – Téma meditací, které papežský domácí kazatel, kapucín P. Raniero Cantalamessa, dává tento Advent Janu Pavlu II. a jeho spolupracovníkům jako přípravu na slavení Vánoc, zní: „ Neboť toto je vůle Boží, vaše posvěcení (1 Tes 4,3): Reflexe na křesťanskou svatost ve světle zkušenosti Matky Terezy z Kalkaty.“

Následuje první část textu předneseného minulý pátek v kapli Redemptoris Mater v Apoštolském paláci za přítomnosti Svatého otce.

Otec Raniero Cantalamessa
Advent 2003 v Papežském domě
První homilie

„ Vyjdi ze své země a uvidíš“

Svatý otče, ctihodní otcové, bratři a sestry:

Blahořečení Matky Terezy z Kalkaty 19. října zdůraznilo skutečnost, že existuje jen jediná pravá velikost v tomto světě: svatost. Když se pohlíželo na množství, které naplnilo každý roh Svatopetského náměstí a Via della Conciliazione v okamžiku, kdy bylo odhaleno vyobrazení blahoslavené a sbor zazpíval Aleluja, tato pravda byla zcela zjevná. Která další osoba na světě byla takto vyznamenána? Tak obrovský zástup, který se spontánně shromáždil bez toho, aby mu to bylo nařízeno tak, jak se to často stává v totalitních režimech, jednoduše bez obdivu a lásky k osobě.

Bylo to potvrzení pravdy velmi dobře známé Pascalovy myšleky. Zde na světě jsou tři možné pořádky nebo stupně velikosti: řád těl, v němž vynikají bohatí lidé, mimořádně krásní lidé nebo ti impozantního fyzického zevnějšku; řád inteligence a nadání, ve kterém se odlišují umělci, spisovatelé a vědci; a řád svatosti, ve kterém, po Kristu, jsou vyjimeční Panna Maria a svatí („ Pensées“ 793Br.).

Téměř nekonečná vzdálenost, píše Pascal, odděluje druhý řád od prvního, ale nekonečně nekonečná vzdálenost odděluje třetí od druhého řádu, pořádek svatosti od nadání. „ Jedna kapka svatosti,“ říká skladatel Gounod, „ je hodnotnější než oceán nadání.“ Sláva svatosti není omezena časem, ale trvá věčně. Teorie světců, kterou máme před sebou v průčelí této kaple, nám připomíná právě toto, a doprovází nás v této meditaci, povzbuzuje nás je následovat.

V apoštolském listu „ Novo Millennio Ineunte“ Svatý otec říká, že svatost „ je pohled, ve kterém by se mělo nacházet celá pastorační snaha církve.“ Tato svatost, vysvětluje, je nade vše cílem, který Kristus učinil pro nás možným svojí vykupitelskou smrtí, a který jsme dostali ve křtu, ale přidává, „ dar je přeměněn obratem na „ závazek,“ který musí vládnout celým křesťanským životem.“ (1)

Při dalších příležitostech jsem rozjímal nad svatostí Krista jako nad darem, jenž nám byl dán zdarma a jenž byl přivlastněn skrze víru, což bylo provedeno, jak to rád nazývám „pučem neohroženosti“ v duchovním životě; tentokrát, jako závěť Matky Terezy, bych rád zdůraznil svatost Krista jako model k „napodobování“ v životě.

A konečně, na pozvánce na tyto adventní homilie je citována myšlenka Matky Terezy. Zní: „Církev dnes potřebuje světce. To si vyžaduje náš zápas vůči našemu vztahu k pohodlím, které nás vedou, abychom si vybrali pohodlnou a bezvýznamnou průměrnost (pozn. překl.: obyčejnost). Každý jeden z nás má možnost být svatým a cestou ke svatosti je modlitba. Svatost je, pro každého jednoho z nás, jednoduchá povinnost.“

U pramene svatosti

V životě Matky Terezy objevujeme, co je vstupním aktem, z něhož pramení smělý počín svatosti, „první kámen“ budovy. Pro naši útěchu, objevujeme, že tento akt se odehrává v každém věku v životě. Jinými slovy, nikdy není příliš pozdě začít být svatým. Svatá Terezie z Avily žila po mnoho let docela obyčejným životem, ne bez kompromisů, až přišla změna, která z ní učinila takovou, jakou jí známe.

To samé se stalo v životě její jmenovkyně, Matky Terezy z Kalkaty. Do svých 36 let byla řeholnicí Kongregace z Loreta, jistě věrná svému povolání a věnující se své práci, ale nic nevedlo k tomu, aby se v ní předvíдалo něco mimořádného.

Stalo se to během cesty vlakem z Kalkaty do Darjeeling na její každoroční duchovní cvičení, tu událost, která změnila její život. Boží tajemný hlas jí vyslovil jasné pozvání: Opusť svůj řád, opusť stávající život, a dej mě k dispozici sebe samu na práci, kterou jsem ti určil. Mezi dcerami Matky Terezy tento den – 10. září 1946 – je vzpomínán jako „den inspirace.“

Dnes, díky dokumentům, které uviděly světlo světa během procesu její beatifikace, poznáme přesná slova, která jí Ježíš řekl: „Chci indické řeholnice, Misionářky lásky, které budou mým ohněm lásky mezi nejchudšími, nemocnými, umírajícími, dětmi ulice. Chci, abys mě přinesla chudým. ... Odmítneš to udělat pro mě? A tedy: Jsou tu kláštery s mnoha řeholnice, které se starají o bohaté a privilegované lidi, ale pro moje chudáky tu není vůbec nikdo.“

V té chvíli byla obnovena Abraháмова zkušenost v životě Matky Terezy, kterému jednoho dne Bůh řekl: „Odejdi ze své země, ze svého rodiště a z domu svého otce do země, kterou ti ukážu“ (Gen 12,1). „Jdi!“ adresované Abrahámovi je odlišné od příkazu, který později obdrel Lót, aby vyšel ze Sodomy (viz. Gen 19,15). Nic neukazuje, že Ur Chaldejský měl částečně zkažené prostředí a že Abrahám nemohl být zachráněn, pokud by zůstal tam, kde byl. Ve svém „Římském triptychu,“ poetickém textu uveřejněném tento rok, papež uvažuje nad pravděpodobnými Abrahámovými pocity při Boží nabídce: „Proč musím odsud odejít? Proč musím opustit Ur Chaldejský?“ (2)

Víme, že Matka Tereza si dávala stejné otázky. Byla to vnitřní rána. Vyznala se arcibiskupovi Perierovi: „Já jsem byla a chci být velmi šťastnou jako Lorettánská řeholnice, opustit, co miluji, a vydat sebe samu do nových těžkostí a utrpení, která budou veliká.“ Obrátila se k Ježíši a řekla Mu: „Proč nemůžu být dokonalou Lorettskou řeholnicí? ... Proč nemůžu být jako všechny ostatní? ... Co po mně žádáš je pro mě příliš velké ... Najdi si vhodnější a ušlechtlejší duši.“

Také je zde opakováno něco ustavičného v Bibli. Mojžiš řekl: „Nejsem způsobilý mluvit (Ex 6,30), a Jeremiáš: „Jsem přece chlapec...“ (Jer 1,6). Ale Bůh ví, jak rozeznat, kdy protesty těch, které volá, pramení z odporu vůle a kdy, namísto toho, pramení ze strachu, abych nezklamal nebo neselhal v poslání. Proto tedy není uražen jejich požadavky o vysvětlení.

On nebyl překvapen Mariinou otázkou, „Jak se to stane?“ , zatímco pokáral Zachariáše a nechal jej oněmět kvůli stejné otázce (viz. Lk 1,18). Mariina otázka nepřemýšlela z pochybnosti, ale z oprávněné touhy vědět, co by měla udělat, aby splnila to, co po ní Bůh žádá.

Na konci Matka Tereza, jak Maria, řekl Bohu úplně „fiat“, „ano.“ Řekla to skutky, jak víme, a řekla to s radostí. Řecké slovo přeložené do latiny jako „fiat“ je „genito.“ Je to práci způsob, ne přípustkový jako „fiat“: Nevyjadřuje to jednoduchý souhlas nebo rezignaci, jako ba se říkalo: „Pokud to tedy nemůže být jinak, tak souhlasím, Fiat voluntas tua!“ Na druhou stranu to vyjadřuje touhu, netrpělivost, radost nad něčím, co se má stát. Proto je to práci způsob. „Vždyť radostného dárce miluje Bůh“ (2 Kor 9,7): slovo, které Matka Tereza nikdy nebyla unavená zdůrazňovat svým dcerám, ale nad tím vším ukazovala celý svůj život se svým úsměvem.

Semeno granátového jablka

Nyní je jasné, co je „první kámen,“ na kterém je založena celá křesťanská svatost a svatost Matky Terezy: je to odpověď na volání a poslušnost k Boží inspiraci, rozlišená jako i rozpoznána. Simone Weil, která nebyla svatou, ale úplně obdivovala svatost, mluvila o „souhlasu, který duše dává v těchto okamžicích Bohu, jako o něčem nepostřehnutelném, uprostřed všech tělesných náklonností, miniaturním semínku granátového jablka, které stále rozhoduje svůj osud navěky.“ (3)

Všechny veliké svaté závazky Bible a dějin Církve jsou upevněny na „ano“ řečené Bohu v okamžiku, kdy někomu osobně zjevuje svoji vůli. Na Abrahámově víře-poslušnosti závisela celá následná historie vyvoleného lidu: „ve tvém potomstvu dojdou požehnání všechny pronárody země, protože jsi uposlechl mého hlasu“ (Gen 22,18); na Mariině víře-poslušnosti Bůh položil začátek nové a věčné smlouvy.

Ve své autobiografii „Dar a tajemství“ Svatý otec Jan Pavel II. píše: „Na podzim roku 1942 jsem učinil mé „ konečné rozhodnutí“ vstoupit do semináře“ (4): kurzíva v textu ukazuje mnoho vysvětlení, jež nejsou dána, ale intuitivně chápána. Tomuto rozhodnutí také předcházelo volání; bylo to rozhodnutí odpovědět na pozvání, tak jak je to u každého kněžského povolání. Teď už víme, co Bůh postavil na rozhodnutí, na tom „ Zde jsem, já půjdu,“ vyslovném dávno před tím v roce 1942.

Dokážu si představit úžas a údiv Matky Terezy na konci jejího života, když si vzpomínala na tu cestu vlakem. Co byl Bůh schopen udělat s tím jejím maličkým a dlouho – trpícím „Ano!“ Jaký velkolepý plán už měl v mysli, když ona ještě nic nevěděla! Nemůžu nemyslet na její duši na konci jejího života bez zpívání užaslého a uchváceného: „ Velebí má duše Hospodina... protože mi učinil veliké věci Ten, který je mocný.“

Na začátku tohoto roku mě Misionářky lásky udělily čest kázat na duchovních cvičeních, které byly přípravou na generální kapitulu v Kalkatě – ve skutečnosti ony byly těmi, kdo mi udělovaly exercicie svojí vážností, chudobou a nepřetržitou modlitbou.

Zdalo se mi od první chvíle, že, Matka Tereza z nebe radí, aby první kapitula, která se konala po její smrti, byla příležitostí k povznesení chorálového Magnificat k Bohu jejími dcerami za to, co On učinil v jejím životě a pokračuje v životech jejích dcer. Řekl jsem to jednoduše přesně tak těm přítomným a, když byla Kapitula ukončena, sestře Nirmale, generální představené, jíž byla tato Generální kapitula svěřena.

V životě každého jednoho z nás, tak jako v životě Matky Terezy, bylo volání; jinak bychom tady nebyli. Naše „ Ano“ bylo, také, možná, „ Amen“ v temnotě, bez vědomí, kam nás to dovede. Po letech bychom se neměli bát přiznat si, co Bůh dokázal postavit na tom maličkém „ Ano,“ i přes náš odpor a nevěrnosti, a také bychom měli zanotovat dojemné a vděčné „ Velebí má duše“ našemu Pánu.

1 „ Novo Millenio Ineunte,“ 30.

2 Jan Pavel II., „Římský triptych,“ III. Hora v oblasti Moriah, 1 (Vatican Press Library), 2003, str. 35

3 S. Weil, „ Intuitions pré-chrétiennes,“ Paris, 1967 (talský překlad, „La Grecia e le intuizioni prechristiane,“ Turín, 1967, str. 113.s.)

4 Jan Pavel II., „ Dar a tajemství,“ Vatican Press Library, Řím, 1996, str. 21